

Redondó i Munanya, Montse; Juncà Rossell, Imma (2010)
«Medalles de la ciutat 2010: Antoni Botey i Gómez, Dolors Lamarca i Morell, Carles Riera i Pujal i Agrupament Escolta i [...]»
Medalles de la Ciutat / Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

Carles Riera i Pujal

| 41

En Carles, a baix el segon per l'esquerra, va formar part de l'Agrupament Escolta i Guia Sant Esteve durant la seva infantesa i joventut

Medalla de la Ciutat al senyor **Carles Riera i Pujal**, a títol pòstum
Granollers 1956 — Barcelona 2009

En reconeixement per la seva trajectòria com a clarinetista de reconegut prestigi internacional, pedagog i divulgador musical, habilitats que va posar especialment de manifest a l'Escola Municipal de Música Josep M. Ruera, de la qual va ser director i professor. Carles Riera va impulsar decididament l'educació musical a la ciutat incorporant nou professorat polivalent, obrint el ventall d'instruments que es podien aprendre, introduint nous mètodes d'ensenyament i impulsant la creació de l'Orquestra de Cambra de Granollers. El creixement de l'escola sota la seva direcció va propiciar que el centre esdevingués conservatori, i va possibilitar a l'alumnat la personalització de l'aprenentatge musical.

A Carles Riera també se li reconeix el fet d'haver estat l'introduïdor a l'Estat d'instruments històrics predecessors del clarinet, amb els quals va tocar en diferents formacions que va promoure, com l'Stadler Trio, el Trio Salmoè i el Salmoè Ensemble. També va col·laborar amb altres grups fent música de cambra i contemporània i contribuint a difondre el nom de Granollers arreu.

La seva vessant com a divulgador queda expressada en activitats com el Festival Internacional de Música, els concerts de 9 a 10 o els nombrosos discos que va enregistrar. Fora de l'Escola de Música, va col·laborar amb la Caixa en diversos programes musicals, va fer una gran quantitat de cursos i conferències especialitzades i va publicar diversos llibres i articles.

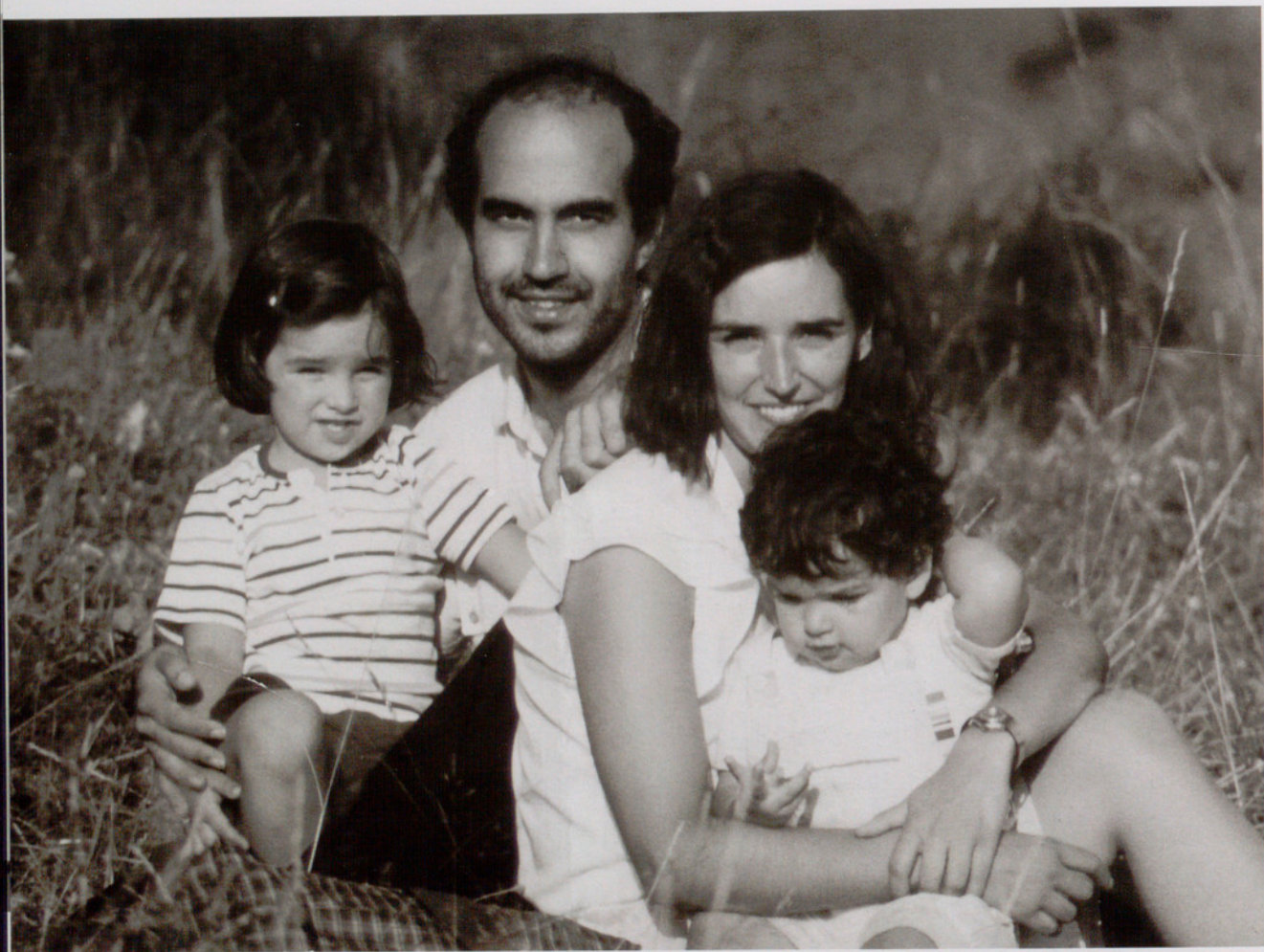
En Carles amb dos dels seus mestres: Josep M. Ruera i Colin Lawson (1983)

L'1 de març de 1956 naixia un granollerí que va ser un home feliç, constant a l'hora de perseguir els seus somnis, que sabia gaudir de les coses petites, un clarinetista de reconegut prestigi internacional, que mai va presumir de ser-ho, un pedagog que transmetia l'entusiasme per la música, un professor amb perfecta sintonia amb l'alumnat.

Carles Riera i Pujal va venir al món en el si d'una família de botiguers formada per Segimon Riera i Rovira i Angelina Pujal i Espinasa. Va ser el germà mitjà: el va precedir l'Eugeni, que és enginyer, mentre que el petit, en Jordi, ha mostrat les seves inquietuds artístiques en el grup Els Isards. El pare, malalt durant força temps, va morir quan en Carles tenia vuit anys.

En Carles va estudiar la primària i el batxillerat a l'Escola Pia de Granollers i el COU a l'Acadèmia Peñalver de Barcelona. Quan va acabar els estudis va fer un curs de decoració que podria haver estat molt útil per a les botigues d'objectes de regal i electrodomèstics que la seva mare regentava al centre de Granollers. Finalment cap dels fills va continuar el negoci i en Carles es va matricular per estudiar arquitectura a la Universitat de Barcelona, tasca que va abandonar després de cinc cursos per la que acabaria essent la seva passió i professió: la música.

Les primeres nocions musicals les va aprendre a l'Escola Pia i després va començar classes particulars de flauta, mentre que es va iniciar en la guitarra a l'Agrupament Escolta Sant Esteve, on es va incorporar als vuit anys i hi va continuar durant tota la joventut. Als 16 anys formava part del grup de folk Il·lació RSC ("R" de Rafael Sala, "S" de Sergi Molina

La família Riera-Bosch a Castellar de N'Hug (1985). Foto: Teresa Llobet

i "C" de Carles Riera), on tocava la guitarra, el banjo i la flauta i, més tard, el contrabaix, que va aprendre amb Josep Riera, membre de l'Orquestra Selecció. Després vindria Xarxa, una altra coneguda formació de folk dels anys setanta integrada per Camil Armengol, Joan Sala, Jordi Costa, Josep Escarmís, Miquel Bonastre, Rosa M. Surroca i Carles Riera que, fins i tot, va fer una gravació a Montserrat que va distribuir en casset.

Entre els seus professors destaquen el mestre Josep M. Ruera i Juan José Olives, compositor, director d'orquestra i músic d'avantguarda. La seva formació s'anava conformant a base de classes particulars i de manera bastant autodidacta. Tant és així que per obtenir el títol oficial que li permetés fer classes es va preparar durant un estiu i es va examinar al Conservatori de Badalona de sis cursos alhora.

Amb 23 anys en Carles es va casar amb Esperança Bosch i temps després van ser pares de l'Anna (1982), avui economista, i en Ferran (1984), enginyer informàtic.

Inquiet per continuar aprenent i perfeccionant-se, en Carles va contactar amb Colin Lawson, a qui va veure actuar en un concert, a través d'un professor de català de la Universitat de Sheffield, perquè li ensenyés a tocar el *chalumeau*, instrument considerat un dels antecessors del clarinet. Després també serien els seus mestres músics reconeguts com Hans Rudolf Stalder i Eric Hoeprich, amb qui va estudiar a Holanda, on va obtenir el certificat en clarinets històrics i amb qui va tocar tot sovint en diferents formacions. D'aquesta manera, en Carles va arribar fins al clarinet actual aprenent a tocar primer tots els seus predecessors i va ser l'introduïdor d'aquests instruments històrics a l'Estat, alhora que un bon col·leccionista.

Inauguració de l'Escola Municipal de Música Josep M. Ruera a Can Puntas (1989). Foto: Esteve Gironella/
AMGr-Arxiu d'Imatges

L'any 1982 va començar a fer classes a l'Escola Municipal de Música de la Garriga i dos anys més tard va ser proposat per l'Ajuntament i pel professorat mateix per dirigir l'Escola Municipal de Música de Granollers, rellevant el seu mestre Josep Maria Ruera, projecte que mai va abandonar, tot i les ofertes professionals que amb el temps li arribaven de dins i fora del país. Una persona jove, de 28 anys, amb aires nous i formada també a l'estranger era just el que necessitava l'escola perquè es fes gran. La incorporació de nou professorat, amb perfil polivalent, que també havia estudiat fora, i obrir el ventall d'instruments que es podia aprendre a l'escola, van ser les seves prioritats. També va introduir a les aules el mètode Dalcroze, una forma d'entrenament per desenvolupar l'oïda interna i el sentit rítmic, àmpliament reconegut a tot el món. Com a director, a més, permetia compartir les discrepàncies, sabia escoltar i donava l'oportunitat al professorat perquè cadascú fos ell mateix. "Endavant les atxes!" era una expressió molt seva a l'hora de donar el vistiplau a les idees plantejades.

Tota aquesta nova manera de funcionar també es va traslladar fora de l'escola, amb activitats com els concerts de 9 a 10, el Festival Internacional de Música o la creació de l'Orquestra de Cambra de Granollers, entre d'altres. El creixement de l'escola, sota la direcció d'en Carles, i la seva voluntat perquè esdevingués conservatori, va propiciar el canvi de lloc del centre, des de Can Puntas al Teatre Auditori, i va fer possible que els alumnes poguessin personalitzar el seu aprenentatge musical. En paraules de Josep M. Roger, actual director de l'Escola Municipal de Música Josep M. Ruera, "estudiar música a Granollers va esdevenir, gràcies al Carles, un valor cultural bàsic. Pel nivell d'enregistraments i publicacions hem esdevingut una escola plenament europea".

Ensenyant a tocar el clarinet a l'Escola Municipal de Música (1994). Foto: Antonio Alcalde/RdVallès

Des de fa uns anys, sense deixar en cap moment l'Escola de Música Josep M. Ruera, en Carles va dirigir el grau mitjà del Conservatori Superior de Música del Liceu i, més tard, va ser-ne professor de clarinet i pedagogia.

La vessant de divulgador de la música s'inicia en paral·lel a la carrera professional. De ben jove ja va col·laborar amb el programa de La Caixa a les escoles, i després va dirigir, des dels seus inicis, el curs sobre interpretació històrica que la Fundació la Caixa organitzava de forma itinerant per tot l'Estat i que actualment promou el Festival de Granada. A més, feia cursos i conferències especialitzades i publicava articles i llibres. "Les seves referències han estat un punt de suport transcendental per al desenvolupament de la música a Espanya en els últims 25 anys", assenyala Albert Gumí, clarinetista i professor de l'Escola Superior de Música de Catalunya, amb qui en Carles va compartir molts escenaris durant més de vint anys. Entre moltes de les activitats que va desenvolupar hi ha la de membre fundador de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya, formant part de la comissió artística, durant el període de Josep Pons com a director, així com la de membre del consell assessor artístic del gran Teatre del Liceu.

L'esdevenir de la carrera musical el va portar també a fer gravacions. En una primera etapa va fer de solista, tocant el *chalumeau*, al *Concerti con molti instrumenti* de Vivaldi, amb The English Concert, una de les formacions amb què va col·laborar. Casualment, molts anys més tard, el mateix repertori i títol van ser el contingut de la seva darrera gravació. Entre aquests dos discos hi va haver molts altres enregistraments, entre els quals destaca el *Quartet KV 580a* que Mozart, probablement un dels seus compositors més idolatrats, havia deixat incomplet i que en Carles va acabar amb excel·lents crítiques. També va ser primer clarinet del Concert des Nations, sota la batuta de Jordi Savall, amb qui també va gravar diversos compactes.

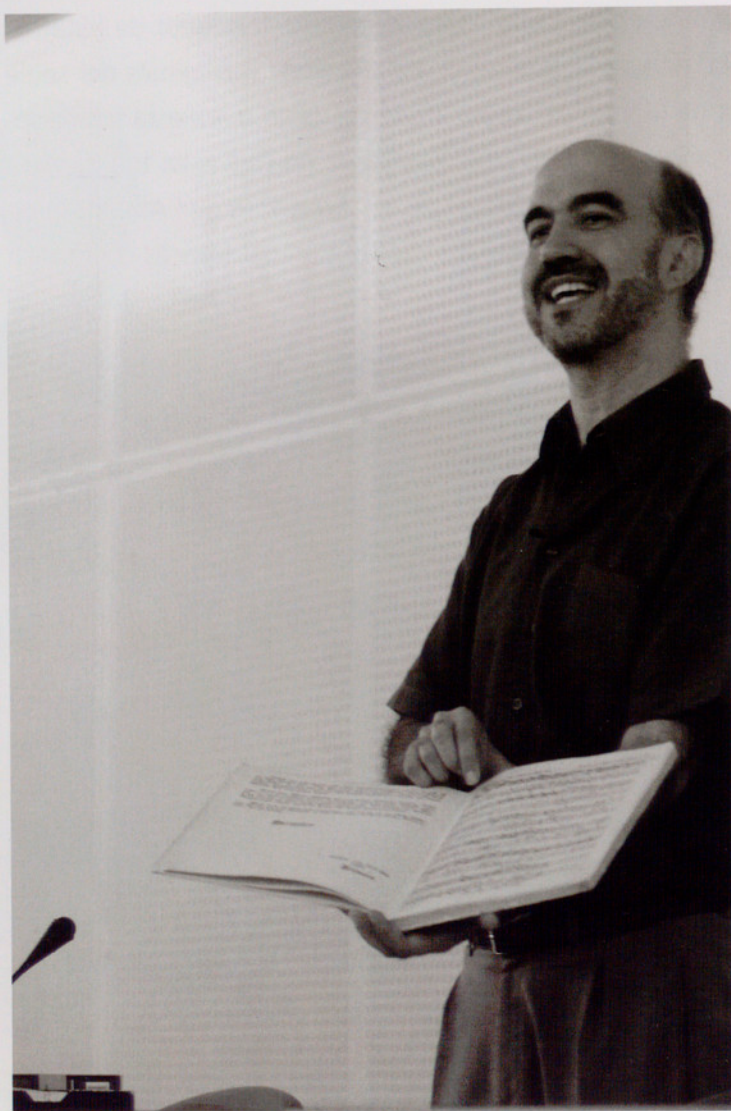
En Carles, l'Albert Gumí i l'Eric Hoeprich, tercera formació de l'Stadler Trio (1988). Foto: Jordi Ribó

La música de cambra era la preferida d'en Carles. Va ser membre fundador de l'Stadler Trio, conjunt especialitzat en la interpretació amb *corno di bassetto* originals del segle XVIII, que presentava la música de Mozart de forma atractiva. És amb aquesta formació, que honorava Anton Stadler, clarinetista amic de Mozart, que en Carles va tocar el seu últim concert una plàcida nit d'estiu de 2008 al Patio de los Arrayanes de l'Alhambra de Granada, un concert que va sonar com mai i que va gravar el canal francès de música clàssica Mezzo.

De l'Stadler Trio va sorgir el Trio Salmoè, que es va especialitzar en concerts amb tota l'extensa família del clarinet, i que va fascinar tant el públic familiar com l'expert, i també el Salmoè Ensemble, que ofería concerts establint una nova comunicació amb el públic sense baixar el llistó de la qualitat, una mostra del qual va ser el seu primer espectacle, Fígaro! Fígaro!

També dins la música de cambra destaquen les seves col·laboracions amb la formació Natchmusique, un octet de vent, especialitzat en música de finals del segle XVIII, que va enregistrar *La gran partitta* de Mozart amb instruments històrics, una versió que va ser declarada la millor de la història per una revista holandesa.

L'experimentació constant el va dur a tocar música catalana d'avantguarda amb *corno di bassetto* a la formació Vol ad Libitum o a participar en The XVIIIth Century Orchestra o bé a tocar amb instruments "moderns" a l'Orquestra de Cambra del Teatre Lliure i a l'Orquestra Ciudad de Granada, l'Orquestra Filharmonia de Galicia, el Bach Collegium de Munich, el Zurich Clarinet Trio, etc.

En Carles va ser un pedagog nat, capaç d'adaptar el seu discurs en funció de l'audiència. Foto: Ferran Borràs

Com a clarinetista va tocar en diferents conjunts i en les sales més prestigioses del món, com ara la Frick Collection de Nova York, l'Opera House de Sydney, el Queen Elisabeth Hall de Londres, el Concertgebouw d'Amsterdam, el Palais Garnier i el Théâtre des Champs Élysées de París o el Metropolitan de Tòquio, entre altres centres de Canadà, Filipines, Indonèsia i Nova Zelanda. Com a amant de la bona cuina aprofitava tots els viatges per descobrir nous restaurants i també per gaudir de l'arquitectura d'un bon edifici o d'una obra d'art.

Tota aquesta carrera es va truncar, malauradament, després que en Carles recaigués d'una malaltia que li va afectar els pulmons, uns òrgans doblement vitals en el seu cas, un càncer contra el qual va lluitar amb l'optimisme i les ganes de viure que el caracteritzaven. Estava en el millor moment de la seva trajectòria professional i en el seu cap continuaven bullint idees i projectes, quan va morir el 4 de novembre de 2009, amb només 53 anys.

55

Les seves gravacions, els seus instruments, que es continuen prestant entre alumnes i col·legues, i la biblioteca que porta el seu nom a l'Escola de Música, amb tots els seus llibres i partitures, mantindran sempre present el record d'aquest músic alegre i càlid que a Granollers i en molts altres llocs del món és enormement enyorat.